Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0217U000280

Державний реєстраційний номер: 0115U004246

Відкрита

Дата реєстрації: 25-01-2017

1. Етапи виконання

Номер етапу: 02

Назва етапу: Дослідження природних зон України з метою виявлення критичних прогалин в системі заповідних територій та розробка комплексної методики оцінювання території для заповідання у різних природних зонах України

Початок етапу: 03-2016

Закінчення етапу: 12-2016

Вид звітного документа: Остаточний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Інститут географії НАН України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 05540402

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Адреса: 01034,м.Київ-34,вул.Володимирська,44

Телефон: (044) 2346193

Телефон: (044)234-32-30

E-mail: geo-ins@kiev.ldc.net

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Національна академія наук України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 00019270

Адреса: вул. Володимирська, 54, м. Київ, Київська обл., 01030, Україна

Підпорядкованість: Кабінет Міністрів України

Телефон: 380442350981

E-mail: prez@nas.gov.ua

WWW: http://nas.gov.ua

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 6541030

Напрям фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 216.1 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Розробка наукових принципів та ландшафтно-біотичних критеріїв організації перспективної сітки заповідних територій різного рангу

Назва роботи (англ)

Development of scientific principles and landscape and biotic criteria for organization of perspective network protected areas of different grade

Реферат (укр)

Об'єкт. (об'єктно-предметне поле) дослідження - ландшафтне та біотичне різноманіття території України, природно-заповідний фонд України. Мета роботи - виявити прогалини в існуючій системі заповідання у різних природних зонах України, розробити комплексну методику, спрямовану на виявлення територій, перспективних для заповідання, що ґрунтується на засадах поєднання географічних, ботанічних та зоологічних принципів та критеріїв визначення ландшафтного і біотичного різноманіття. Методи дослідження - географічний, ландшафтознавчо-екологічний, біогеографічний, геоботанічний, зоологічний, зоогеографічний. Результати дослідження. Проведено оцінку стану заповідності у межах різних природних зон України на рівні фізико-географічний країн - на основі найновішої схеми фізико-географічного районування з Національного атласу України. Виявлено прогалини в існуючій системі природно-заповідного фонду, які стосуються у першу чергу правобережного лісостепу та фізико-географічних країв степової зони України. Розроблено комплексну методику оцінювання території для заповідання у різних природних зонах України на основі поєднання географічних, ботанічних та зоологічних принципів та критеріїв визначення ландшафтного і біотичного різноманіття, врахування соціально-економічних реалій держави, особливостей просторового розвитку країни та її окремих регіонів. Опрацьовано підходи до оцінки зв'язності ПЗФ, укладено відповідну картосхему, що відображає території з "дефіцитом" заповідних територій. Визначено систему зоологічних та ботанічних критеріїв та методів для оцінювання території для створення нових заповідних територій. Обґрунтовано роль ландшафтознавчих досліджень, зокрема геоінформаційного картографування ландшафтів з використанням даних ДЗЗ в оцінці території для цілей заповідання, шляхом визначення ступеня зміни ландшафтів (їх сучасного стану) та показників ландшафтного різноманіття. Розкрито особливості врахування суспільної значимості території, перш за все наукової, історико-культурної та естетичної у сфері заповідної справи, обґрунтовано необхідність врахування концепції екосистемних послуг для розвитку та функціонування системи територій, що охороняються і в Україні. Визначено типові помилки при створення територій ПЗФ. Висвітлено основні механізми і рушійні сили реалізації проектів заповідання, зокрема - соціально-економічні, інституційні чинники, стану сформованості структур громадянського суспільства, рівня розвитку наукової та освітньої галузей, участі країни у міжнародній співпраці тощо.

Реферат (англ)

An object. (Object-subject field) study - landscape and biotic diversity of the territory of Ukraine, system of protected areas of different rank of Ukraine. Purpose - to identify gaps in the existing network of protected areas in different natural zones of Ukraine, to develop a complex procedure aimed at identifying areas for prospective network of protected areas, based on the grounds of a combination of geographical, botanical and zoological principles and criteria of landscape and biotic diversity. Research methods - geographical, landscape-ecological, biogeographical, geobotanical, zoological, zoogeographical. Results of the study. The state of nature protection in different natural zones of Ukraine at the level of physical and geographical provinces on the basis of the latest scheme of physiographic zoning of the National Atlas of Ukraine were evaluated. The gaps in the existing system of protected areas of different rank of Ukraine were identified. A complex assessment procedure for the protected areas in different natural zones of Ukraine was worked out. It based on a combination of geographical, botanical and zoological principles and criteria of landscape and biotic diversity taking into account the socio-economic realities of the state, features of spatial development of the country and its regions. The approaches to the assessment of the connection of the network of protected areas were created. Schematic map showing the area with a "deficit" of protected areas was made. The

system of zoological and botanical criteria and methods for assessment of the territory for the creation of new protected areas were determined. The role of landscape study research in particular geoinformation landscapes mapping using remote sensing data in the assessment of the territory for the purposes of land conservation by determining the changes in the landscape (their current state) and indicators of landscape diversity were elaborated. The features of accounting social significance of the territory, primarily scientific, historical, cultural and aesthetic in nature reserves, the necessity of taking into account the concept of ecosystem services for the development and functioning of the system of protected areas in Ukraine were developed. The common mistakes concerned with creating protected areas were identified. The basic mechanisms and driving forces of implementation of the projects of creating protected areas, in particular the socio-economic and institutional factors, the state of formation of civil society, the level of development of scientific and educational sectors, the country's participation in international cooperation were found out.

Індекс УДК: 502.4(1/9); 502.7(1/9); 502.4(100); 502.7(100); 502.4:001.89; 502.7:001.89, 911.2(9)+581.9+591.9

Коди тематичних рубрик НТІ: 87.31.91

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Комплексна методика оцінювання території для заповідання у різних природних зонах України на основі поєднання географічних, ботанічних та зоологічних принципів та критеріїв визначення ландшафтного і біотичного різноманіття, врахування соціально-економічних реалій держави, особливостей просторового розвитку країни та її окремих регіонів.

Назва продукції (англ): A complex assessment procedure for the development of protected areas in different natural zones of Ukraine based on a combination of geographical, botanical and zoological principles and criteria of landscape and biotic diversity taking into account the socio-economic realities of the state, features of spatial development of the country and its regions.

Очікувані результати:

Галузь застосування: Результати дослідження є важливим у контексті забезпечення виконання Закону України "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року" та Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року у частині збільшення частки територій природно-заповідного фонду.

Опис продукції (укр): Визначено систему зоологічних та ботанічних критеріїв та методів для оцінювання території для створення нових заповідних територій, зокрема з урахуванням критеріїв та методів закладених у міжнародних угодах та пропозиціях міжнародних природоохоронних організацій. Розкрито зміст польових та камеральних методів дослідження територій потенційних заповідних об'єктів. Обґрунтовано роль ландшафтознавчих досліджень, зокрема геоінформаційного картографування ландшафтів з використанням даних ДЗЗ в оцінці території для цілей заповідання, шляхом визначення ступеня зміни ландшафтів (їх сучасного стану) та показників ландшафтного різноманіття. Розкрито особливості врахування суспільної значимості території, перш за все наукової, історико-культурної та естетичної у сфері заповідної справи, обґрунтовано необхідність врахування концепції екосистемних послуг для розвитку та функціонування системи територій, що охороняються в Україні. Висвітлено основні механізми і рушійні сили реалізації проектів заповідання, зокрема - с

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Не впроваджено

Строки впровадження: визначаються Президією НАН України

Виробник продукції: Інститут географії НАН України, Інститут ботаніки НАН України, Інститут зоології НАН України

Споживачі продукції: Міністерство екології та природних ресурсів України

Перспективні ринки: Україна

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Спільні НДДКР

7. Бібліографічний опис

Василюк А.В. К вопросу о функциональной классификации природоохранных территорий // Астраханский вестник экологического образования № 3 (37) 2016. - С. 25-42. Ландшафтознавчі аспекти організації перспективної мережі заповідних територій України / Л.Г.Руденко, Є.О.Маруняк, С.А.Лісовський, В.М.Чехній, О.Г.Голубцов, Є.І.Іваненко // Укр. геогр. журн. - 2016. - № 3. - С.18-26. Развитие системы охраняемых территорий в контексте достижений целей устойчивого пространственного развития Украины // Международна научно практическая конференция "УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ - ЗИМА - 2016", София.Volume 1/2016. - С. 30-37. Руденко Л.Г., Лісовський С.А. Маруняк Е. А. Охраняемые территории Украины в контексте устойчивого пространственного развития: состояние и перспективы // Проблемы рационального использования природных ресурсов и устойчивое развитие Полесья: сб. докл. Междунар. науч. конф. В 2 т. Т. 2 / Нац. Акад. Наук Беларуси. - Минск : Беларуская навука, 2016. - С. 481-486. Tytar V., Sobolenko L., Nekrasova O., Mezhzherin S. Using ecological niche modeling for biodiversity conservation guidance in the Western Podillya (Ukraine): Reptiles // Вестник зоологии. - 2015. - Том 49. - No. 6. - P. 551-558. Tytar V.M., Nekrasova O.D. Species distribution modeling of the Caspian Whip Snake Hierophis caspius (Squamata: Serpentes): a tool for ranking conservation priorities in the western Pontic Steppe // Вестник СПбГУ. - Сер. 3. - 2016. - Вып. 3. - С. 143-148.

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 155

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Іваненко Є.І.

Акімов І.А.

Вакаренко Л.П.

Василюк О.В.

Винокуров Д.С.

Голубцов О.Г.

Дідух Я.П.

Костюшин В.А.

Лісовський С.А.

Маруняк Є.О.

Руденко Л.Г.

Титар В.М.

Чехній В.М.

Керівник організації:

Руденко Леонід Григорович (д. геогр. н., професор, акад.)

Керівники роботи:

Руденко Леонід Григорович (д. геогр. н., професор, акад.)

Керівник відділу реєстрації наукової діяльності УкрІНТЕІ

Юрченко Т.А.